

دانشگاه مجازی المصطفی

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش نشست علمی پژوهشی

تحلیل و نقد شعر آیینی

عنوان نشست	تحلیل و نقد شعر آیینی
موضوع نشست	شعر آیینی
سخنران	دکتر فاطمه آزادی نژاد (مدرس دانشگاه مجازی المصطفی)
دبیر علمی	دکتر فاطمه حاجی رحیمی (استاد همکار دانشگاه مجازی)
زبان ارائه	فارسی
زمان برگزاری	18 شهریور 1402
مکان برگزاری	سالن جلسات دانشگاه مجازی

تعداد شرکت

کنندگان

250 نفر آنلاین و 5 نفر حضوری

لینک دسترسی به

محتوای نشست

<https://live.mou.ir/pctv4z6e1ps0/>

متن نشست

تحلیل و نقد شعر آیینی

این نشست علمی در تاریخ 18 شهریور ماه 1402 به همت معاونت پژوهش دانشگاه مجازی برگزار گردید.

در زیر گزارشی از اهم موضوعات ارائه شده در این نشست علمی ارائه می گردد:

خانم آزادی نژاد در ابتدا به ارائه مبحث خود پرداخت و شعری را سرودند و به تحلیل و تبیین مفاهیم آن پرداختند.

در ادامه خانم دکتر حاجی رحیمی به نقد و نظرات نسبت به این موضوع پرداختند و در ابتدا به نقاط مثبت و سازنده آن اشاره کردند:

1- استفاده بجا از صورخیال و آرایه های لفظی و معنوی

2- تصویرپردازی مناسب

3- زبان و بیان لطیف و صمیمی

4- گزینش الفاظ زیبا، (به گزین کردن) چینش واژگان در کنار هم

5- کاربرد تلمیح فراوان

6- بیان استعاره و بینش شاعرانه

در ادامه ایشان به نکاتی اشاره کردند که نیاز به تامل بیشتری است از جمله :

1-مسأله وحدت وجود

با توجه و پیروی از ترجیع بند هاتف اصفهانی سروده شده: ای فدای تو هم دل و هم جان / وی نثار رخت هم این و هم آن

بیت ترجیع می‌شود: که یکی هست و هیچ نیست جز او / وحده لا اله الا هو

بیت ترجیع شاعر می‌شود: که حسین است و هیچ نیست جز او وتر لا و تیر الا هو

واژه خدا حذف و به نام حسین تغییر یافته است.

شاعر بر این عقیده است که هیچ یک از بزرگواران، از مرتبت و جایگاه امام حسین برخوردار نیست.

اندیشه وحدت وجود و توصیف و تبیین آن نیز یکی از مضامین اشعار عارفانه شد و در قالب‌های مختلف و با زبان‌ها و تعبیرهای گوناگون بیان گردید.

در بیت نخست امام حسین در مرکز هستی قرار دارند و تمام زمین و زمان و کلا دلیل آفرینش خداوند از این جهان را بخاطر وجود امام حسین برشمردید. اینکه ماه و ستاره و خورشید نور وجودی شان را از امام میگیرند. آیات و اعجازی که پیامبران از خودشان آشکار میکردند، رمز موفقیت شان را از امام حسین دریافت کردند

2- استفاده بسیار از غلو و قیاس (حول عقلانیت محوری نمی چرخه) و گذشتن از حد اعتدال

شاعر آیینی باید از کلامی استفاده کنید که برای همگان قابل فهم باشد، جای شبهه و شک و گمراهی در ذهن عوام الناس نباشد. شعر شما باید به مثابه پلی باشد که با عقلانیت و اندیشه‌ورزی و نوآوری در خلاقیت هنر، جلوه‌های ادبیات آیینی - عاشورایی را به تناسب زمان به مردم انتقال داده است. مایه بازنگری و احیای شعر آیینی - عاشورایی با رویکردی انتقادی به باورهای مردمی و حذف بسیاری ناروایی‌ها و نشان دادن راه معقول و سنجیده شعر آیینی - عاشورایی امروزی بوده است.

مخصوصاً در پاره اول / بند، دقیقاً جای واجب و ممکن با هم تغییر یافته است.

3- خوب است در شعرهای آیینی صرفاً به مدح و ستایش اکتفا نکنیم. آگاهی از تاریخ و وقایع زندگی بزرگان و پیشوایان دینی و مطالعه معارف اهل بیت و ... کمک می‌کند تا در کنار ستایش این عزیزان، به اهداف بزرگتری از جمله آگاهی بخشی مخاطب، انتقاد، اعتراض، تکریم ارزش‌ها و ... نیز دست یابیم که بسیار ارزشمند است.

4- استفاده از زبان و بیان کهن، اگر در یک شعر به صورت یکدست و هماهنگ باشد، هیچ ایرادی ندارد؛ اما برای این که مخاطب امروزی بهتر و بیشتر با شعر ما ارتباط برقرار کند، خوب است تلاش کنیم تا به زمان مردم روزگار خودمان شعر بگوییم. این زبان، چون صمیمی تر و روان تر و به طبیعت گفتار مردم نزدیک تر است، طبیعتاً بیشتر به دل خواهد نشست.

در ادامه خانم آزادی نژاد به برخی از این اشکالات پاسخ دادند و در پایان جلسه به سوالات مخاطبین پاسخ های لازم را ارائه کردند.

مستندات نشست

نشست علمی پژوهشی با عنوان:

تحلیل و نقد شعر آئینی

* پیشینه شعر آئینی

* جایگاه اهل بیت خصوصاً امام حسین (ع) در ادبیات و شعر آئینی

* ویژگیهای ترجیع بند و ترکیب بند

سخنران علمی

دکتر فاطمه آزادی نژاد

مدرس دانشگاه مجازی المصطفی

ناقد علمی

دکتر فاطمه حاجی رحیمی

استاد همکار دانشگاه مجازی المصطفی

دانشگاه مجازی المصطفی، طبقه سوم، سالن جلسات

مکان

شنبه ۱۴۰۲/۰۶/۱۸ ساعت ۱۰

زمان

Live.mou.ir/research

وبسایت شرکت

1402.jpg در 18 شهریور ختم آزاد

Q & A

Video (1)

pajohesh Department 3

Attendees (164)

Hosts (2)

pajohesh Department

pajohesh Department 3

Presenters (0)

Participants (162)

زنده‌ساخته نور

* Elham Farzad *

* Mohammad Farizadeh *

* Mehran Ebrahimi *

نقشه نور 0749187965 رخت نه

0:47:42/1:22:54

تسلسل علمی پژوهشی با عنوان:

تحلیل و نقد شعر آئینی

پیشینه شعر آئینی

- چاپخانه امل بیت مصورما امام حسین (ع) در ادبیات و شعر آئینی
- ویژگیهای ترجیع بند و ترکیب بند

سخنران علمی:

دکتر فاطمه آزادی نژاد

مدیران دانشگاه مجازی المصطفی

ناقد علمی:

دکتر فاطمه حاجی رحیمی

استاد همکار دانشگاه مجازی المصطفی

دانشگاه مجازی المصطفی، طبقه سوم، سالن جلسات

شنبه ۱۴۰۲/۰۶/۱۸ ساعت ۱۰

زمان

زنده‌ساخته

Live.mou.ir/research

مهرت پژوهش

1402.jpg در 18 شهریور ختم آزاد

Q & A

Video (1)

pajohesh Department 3

Attendees (184)

Hosts (1)

pajohesh Department 3

Presenters (0)

Participants (183)

زنده‌ساخته نور

* Elham Farzad *

* Mohammad Farizadeh *

* Mehran Ebrahimi *

نقشه نور 0749187965 رخت نه

11271

1:06:35/1:22:54

تسلسل علمی پژوهشی با عنوان:

تحلیل و نقد شعر آئینی

پیشینه شعر آئینی

- چاپخانه امل بیت مصورما امام حسین (ع) در ادبیات و شعر آئینی
- ویژگیهای ترجیع بند و ترکیب بند

سخنران علمی:

دکتر فاطمه آزادی نژاد

مدیران دانشگاه مجازی المصطفی

ناقد علمی:

دکتر فاطمه حاجی رحیمی

استاد همکار دانشگاه مجازی المصطفی

دانشگاه مجازی المصطفی، طبقه سوم، سالن جلسات

شنبه ۱۴۰۲/۰۶/۱۸ ساعت ۱۰

زمان

زنده‌ساخته

Live.mou.ir/research

مهرت پژوهش

